SAKSBEHANDLER
Tormod Andersen

VÅR DATO
28.10.2026

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
26/03846-2

DERES REF.
26/13424-12

DERES DATO

Ahmed Sheik
Gulsetlia 2
3726 SKIEN

Gulsetlia 2, - gnr./bnr. 2/205, Skien kommune – Riksantikvarens avgjørelse i klage på vedtak om retting etter kulturminneloven § 8 tredje ledd

Vi viser til din klage på Telemark fylkeskommunes vedtak av 16.09.26 om retting etter kulturminneloven § 8 tredje ledd.

Klagen er fremsatt innen klagefristen og tas til behandling.

Saken er oversendt til Riksantikvaren for endelig klagebehandling. Vi har mottatt deres merknader til fylkeskommunens oversendelse og anser saken som tilstrekkelig opplyst, jf. forvaltningsloven § 17.

Riksantikvaren har vurdert alle sider av saken og kommet til at Telemark fylkeskommunes vedtak opprettholdes. Klagen tas ikke til følge.

Bakgrunn for saken

Saken gjelder inngrep i og ved den automatisk fredete gravhaugen med Askeladden-ID 112390-1 på gbnr. 2/205 i Skien kommune.

Telemark fylkeskommune har på bakgrunn av befaringer, foto og sammenligning av ortofoto lagt til grunn at vei- og parkeringsarealet ved gravhaugen er utvidet, og at arealet etter 2020 er utvidet inn mot og delvis over gravhaugen. Det er også tilført grus/masser og plassert en betongblokk ved/på foten av gravhaugen.

Fylkeskommunen traff 16.09.26 vedtak om retting etter kulturminneloven § 8 tredje ledd. Pålegget innebærer at masser innenfor området som er angitt i vedtaket skal fjernes og området rettes.

Innholdet i klagen
Klager anfører i hovedsak at fylkeskommunen bygger sitt vedtak på et uriktig faktisk grunnlag. Det vises til at deler av massene var til stede allerede før klager overtok eiendommen i 2020, og at han derfor ikke kan holdes ansvarlig for å fjerne disse. Han bestrider også omfanget av tiltakene som er gjennomført etter overtakelsen og mener det ikke er tilstrekkelig skilt mellom eldre masser og masser han selv har tilført. Klager opplyser at han selv kun har tilført begrensede mengder grus og plassert en betongblokk i området.

Klager har videre vist til spørsmål knyttet til stabilitet, vannavrenning og erosjon ved gjennomføringen av rettingen, og har stilt spørsmål ved det arkeologiske kunnskapsgrunnlaget. Etter klagers syn, burde slike forhold være utredet nærmere før det ble fattet vedtak om retting.

Telemark fylkeskommunes vurdering av klagen
Telemark fylkeskommune har vurdert klagen, men har ikke funnet grunnlag for å endre vedtaket.

Fylkeskommunen viser til at tilgjengelige flyfoto, befaringer og øvrig dokumentasjon viser at parkeringsarealet er blitt utvidet over tid, og at massene i området i dag inngår som en integrert del av parkeringsplassen. Etter fylkeskommunens vurdering er det derfor den samlede situasjonen som må legges til grunn ved vurderingen av om det foreligger en ulovlig tilstand.

Fylkeskommunen legger videre til grunn at formålet med et rettevedtak etter kulturminneloven § 8 tredje ledd er å gjenopprette lovlig tilstand. Etter fylkeskommunens syn, tilsier dette at de massene som inngår i den ulovlige opparbeidelsen av området må fjernes, uavhengig av når de enkelte massene opprinnelig ble lagt.

Når det gjelder risikoen for erosjon og terrengutglidning, viser fylkeskommunen til at dette er forhold som må håndteres ved planleggingen og gjennomføringen av arbeidet, men som ikke i seg selv gir grunnlag for å unnlate retting.

Merknader til fylkeskommunens oversendelse
I merknader datert 30.09.26 har klager opprettholdt de synspunktene som fremgår av den opprinnelige klagen.

Klager har særlig fremhevet at massene i hovedsak var til stede ved overtakelse av eiendommen, og at vedtaket derfor går lengre enn det er grunnlag for. Videre er det vist til at tilbakeføring av området kan medføre negative konsekvenser for terrengets stabilitet og for gravhaugen.

Riksantikvarens vurdering

Rettslig utgangspunkt
Riksantikvaren bemerker innledningsvis at gravhaugen på gbnr. 2/205 i Skien kommune er et automatisk fredet kulturminne. Automatisk fredete kulturminner er beskyttet mot inngrep etter kulturminneloven, og det er forbudt å gjennomføre tiltak som kan skade, ødelegge, endre eller utilbørlig skjemme kulturminnet eller dets sikringssone uten nødvendig tillatelse, jf. kulturminneloven § 3.

Etter kulturminneloven § 8 tredje ledd kan bygg, anlegg mv. som er oppført eller påbegynt i strid med bestemmelsen, kreves fjernet eller rettet innen en nærmere fastsatt frist. Formålet med bestemmelsen er å gjenopprette lovlig tilstand og motvirke skadevirkninger som følge av ulovlige inngrep.

Om den ulovlige tilstanden
Riksantikvaren er enig med fylkeskommunen i at det foreligger en ulovlig tilstand innenfor kulturminnets sikringssone.

Dokumentasjonen i saken viser at området rundt gravhaugen over tid er blitt tatt i bruk som parkeringsareal, og at terrenget i denne forbindelse er bearbeidet og tilført masser. Massene fremstår i dag som en integrert del av parkeringsplassen og bidrar både fysisk og visuelt til å endre kulturminnets omgivelser.

Riksantikvaren kan ikke se at det er avgjørende hvem som opprinnelig har tilført de enkelte massene, eller på hvilket tidspunkt dette skjedde. Et vedtak etter kulturminneloven § 8 tredje ledd retter seg mot den ulovlige tilstanden som foreligger på vedtakstidspunktet. Formålet er å bringe forholdet i samsvar med kulturminneloven, ikke å fastslå ansvar for hvert enkelt tiltak som historisk har bidratt til situasjonen.

Det avgjørende er derfor at massene i dag inngår som en del av den opparbeidelsen som påvirker kulturminnet og dets sikringssone.

Om påleggets omfang
Riksantikvaren har vurdert om fylkeskommunens pålegg går lenger enn det som er nødvendig for å gjenopprette lovlig tilstand.

Etter Riksantikvarens syn er dette ikke tilfellet. Formålet med rettingen er å fjerne de inngrepene som i dag påvirker kulturminnet. En begrensning av pålegget til bare de massene som med sikkerhet kan knyttes til ett bestemt tidspunkt eller én bestemt handling ville ikke sikre at den ulovlige tilstanden faktisk opphørte.

Riksantikvaren legger til grunn at fylkeskommunen har avgrenset rettepålegget til de massene som er nødvendige å fjerne for å tilbakeføre området rundt kulturminnet. Pålegget fremstår derfor som saklig begrunnet og tilpasset formålet med rettingen.

Om forholdsmessighet
Riksantikvaren har videre vurdert om vedtaket er forholdsmessig.

Automatisk fredete kulturminner nyter et sterkt vern etter kulturminneloven. Gravhauger utgjør sentrale kulturhistoriske spor fra forhistorisk tid, og kulturminnenes verdi er nært knyttet til deres lesbarhet, synlighet og bevaring i landskapet.

De aktuelle massene har etter Riksantikvarens vurdering medført en endring av kulturminnets omgivelser og redusert kulturminnets lesbarhet. Hensynet til å gjenopprette lovlig tilstand og ivareta kulturminnets verneverdier veier derfor tungt.

Riksantikvaren er klar over at gjennomføring av rettingen vil kunne medføre kostnader og praktiske ulemper for eieren. Dette er imidlertid en naturlig konsekvens av at et ulovlig tiltak må bringes til opphør. Etter Riksantikvarens vurdering står pålegget i et rimelig forhold til de kulturminnehensyn som skal ivaretas.

Om risiko for skade ved gjennomføringen
Klager har anført at fjerning av massene kan medføre erosjon, utglidning eller annen skade på gravhaugen.

Riksantikvaren har forståelse for denne bekymringen. Disse forholdene knytter seg imidlertid først og fremst til hvordan vedtaket skal gjennomføres, ikke til spørsmålet om det foreligger grunnlag for retting.

Riksantikvaren legger til grunn at arbeidet må planlegges og utføres på en faglig forsvarlig måte og i dialog med fylkeskommunen. Dersom det under gjennomføringen oppstår behov for nærmere avklaringer knyttet til terrengstabilitet eller lignende forhold, må disse håndteres som en del av gjennomføringen av vedtaket.

Riksantikvaren kan ikke se at de forholdene som er påberopt gir grunnlag for å oppheve eller endre rettepålegget.

Samlet vurdering
Etter en samlet vurdering finner Riksantikvaren at fylkeskommunen har lagt riktig faktum og rettsanvendelse til grunn for sitt vedtak. De forhold som er anført i klagen gir ikke grunnlag for å endre vurderingen av at det foreligger en ulovlig tilstand innenfor kulturminnet og dets sikringssone.

Riksantikvaren finner videre at rettepålegget er nødvendig for å gjenopprette lovlig tilstand, og at vedtaket er forholdsmessig.

Konklusjon
Klagen tas ikke til følge.

Telemark fylkeskommunes vedtak av 16.09.2026 om retting etter kulturminneloven § 8 tredje ledd opprettholdes.

Denne avgjørelsen er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28.

Hilsen

Kaare Stang	Tormod Andersen
seksjonssjef	rådgiver

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Kopi til:
Telemark fylkeskommune